

2.3.2020

neuvotteleva virkamies Isamaria Mäkiäho, JulkICT

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi oikeusministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 2/2020 vp)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi oikeusministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 2/2020 vp).

Valtiovarainministeriö on todennut hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa oikeusministeriölle antamassaan lausunnossa 4.10.2019, että esitykseen sisältyy sellaisia lakiehdotuksia, joissa on teknistä käyttöyhteyttä koskevia säännöksiä. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jatkossa *tiedonhallintalaki* myötä teknisiä käyttöyhteyksiä koskevasta sääntelystä tulee luopua. Valtiovarainministeriö edellytti lausunnossaan, että teknistä käyttöyhteyttä koskeva sääntely tarkistetaan vastaamaan tiedonhallintalakia. Vain perustellusta ja painavasta syystä voitaisiin poiketa tiedonhallintalaista.

Hallituksen esityksessä tuodaan esille, että valmistelun yhteydessä on arvioitu, että ainakin osalla teknistä käyttöyhteyttä koskevista muutoksista olisi kustannusvaikutuksia, jotka voivat olla huomattaviaakin. Tästä syystä oikeusministeriön mukaan teknisiä käyttöyhteyksiä koskevien säännösten arviointi on tarkoitus toteuttaa erikseen.

Valtiovarainministeriö toteaa, että tiedonhallintalaki on julkisuuslakia täydentävä yleislaki, jossa säädetään tietyistä tietojen sähköisistä luovutustavoista eli luovuttamisesta teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla (tiedonhallintalaki 22–24 §). Tiedonhallintalain teknistä rajapintaa ja katseluyhteyden avaamista koskevien säännösten tarkoituksena on varmistaa osaltaan, että jokaisessa tietojenluovutustilanteessa toteutuu tietosuojasetuksen vaatimus sisänsä rakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta.

Tiedonhallintalailla korvattiin lainsäädännössä käytetty epäselvä teknisen käyttöyhteyden käsite. Käsitettä ei ole määritelty missään, eikä tietosuojasetuksen näkökulmasta ole arvioitu sitä, kuinka se toteuttaa tietosuojasetuksessa säädettyä vaatimusta sisänsä rakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta.

Tiedonhallintalaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan painottanut sitä, että tiedonhallintalaissa on säädetty riittävästä suojatoimista (PeVL 73/2018 vp) kyseisten luovutustapojen osalta.

Nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä Euroopan unionin tietosuojalainsäädännöstä johtuvat välttämättömät lainmuutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Valtiovarainministeriö katsoo, että teknistä käyttöyhteyttä koskevat säännökset kuuluvat sellaisten välttämättömien säännösten joukkoon, joiden osalta tietosuojalainsäädännön mukaisuus tulisi arvioida. Erityisesti kyse on siitä, täyttävätkö säännökset koskien teknistä käyttöyhteyttä vaatimuksen sisänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta ja sisältääkö luovutustapa riittävät suojatoimet perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Mikäli tietojen luovutustapaa koskevassa sääntelyssä poiketaan tiedonhallintalaissa säädetystä, tulee sille olla asialliset ja painavat perusteet, minkä lisäksi on otettava huomioon tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa säädetty vaikutustenarviointi sekä asetuksen 36 artiklassa säädetty ennakkokuulemismenettely.